

**Verslag van de workshops en forumdiscussie '5 jaar
Nieuwe Perpectieven: 500 jongeren per jaar in heel
Amsterdam**

Amsterdam, december 1997
Van Dijk, Van Someren en Partners BV

Inhoudsopgave

	pagina
Workshop 1 Moeten of mogen	1
Workshop 2 Pamperen of zelf veggen	4
Workshop 3 Voor even of altijd	9
Workshop 4 Feit of fictie	15
Forumdiscussie Nieuwe Perspectieven	18
Speeches Van der Giessen en Kohnstamm	23

Workshop 1 Moeten of mogen

Voorzitter

R. de Wilde, voormalig hoofd Dienst Welzijn Amsterdam

Inleiders

H. Tillart, Raad voor de kindbescherming)

R. Tong Sang, SiJa, jeugdreclassering

H. Straver, Nieuwe Perspectieven.

In een kring van ongeveer 30 mensen met een sterke vertegenwoordiging van de politie, wordt de discussie over het thema 'moeten of mogen' geopend door de voorzitter Roel de Wilde. Hij schetst kort de vraagstelling: In welke mate dient Nieuwe Perspectieven een vrijwillige aangelegenheid te zijn voor de betreffende jongeren? Deze vraagstelling wordt verder ingeleid door drie sprekers van respectievelijk Nieuwe Perspectieven (Hans Straver), de Raad voor de Kinderbescherming (Henri Tillart) en de jeugdreclassering (Ricardo Tong Sang).

Hans Straver biedt in zijn inleiding een korte blik op het samenwerkingsproces tussen jeugdreclassering en Nieuwe Perspectieven. Hij schetst een ontwikkeling van aanvankelijk onbegrip, te hoge verwachtingen en een afwachtende houding, naar een duidelijke rolverdeling waarbij de één weet wat hij aan de ander kan hebben. Het belangrijkste verschil tussen de twee partijen is de hoeveelheid tijd die aan de jongeren kan worden besteed. Waar de werkers van Nieuwe Perspectieven zich in het leven van jongeren storten, hebben jeugdreclasserders vaak weinig tijd voor direct contact met jongeren. Dit wordt mede veroorzaakt door de hoeveelheid administratieve rompslomp die door reclassering moet worden weggewerkt. Tegelijk wekt de maatregel Onder Toezichtstelling de suggestie dat er sprake is van directe hulpverlening. Dat is evenwel nu niet reëel. 'Liever geen hulp, dan loze beloften' is dan ook het credo dat Hans Straver huldigt.

Na deze schets gaat Hans Straver in op de vraag of een gedwongen kader voor Nieuwe Perspectieven nodig zou zijn of zou kunnen werken. Met betrekking tot de noodzaak merkt hij op dat weinig jongeren Nieuwe Perspectieven weigeren. Bovendien is vrijwilligheid, heel iets anders dan vrijblijvendheid. De klanten van Nieuwe Perspectieven worden actief opgezocht. Daarnaast is er wel sprake van drang in de zin dat meedoen aan Nieuwe Perspectieven van invloed is op een zitting. Tegen dwingend opleggen pleit verder de bureaucratie die een formele positie binnen het strafrecht met zich mee zou kunnen brengen en de mogelijk geringere motivatie bij de jongeren omdat de hulpverlening wordt opgelegd.

Henri Tillart van de Raad voor de Kinderbescherming schetst in de eerste plaats de ontwikkeling van de raad ten opzichte van de doelgroep van Nieuwe Perspectieven. De raad is als onderzoeksinstantie tussen de jeugdreclassering en Nieuwe Perspectieven gesitueerd. Bij de start van Nieuwe Perspectieven was de raad sterk gericht op het civiele recht. Dat wil zeggen dat men zich nadrukkelijk bezighield met (onhoudbare) gezinssituatie en het kind als slachtoffer. Zo'n twee à drie jaar geleden is daar verandering in gekomen met het optuigen van de strafkamer. Met name het uitbrengen van rapporten ten behoeve van strafrechtprocedures en toezicht op uitvoering van alternatieve sancties, zoals leer- en taakstraffen, zijn hiermee in het pakket van de Raad voor de Kinderbescherming terecht gekomen.

De Raad voor de Kinderbescherming ontwikkelt zich steeds meer tot een verwijnsinstituut. Dat wil zeggen dat er minder met de jongeren zelf wordt gewerkt en meer wordt doorverwezen naar instellingen als Nieuwe Perspectieven. Een deel van de jongeren die bij de raad terecht komen, zitten overigens al bij Nieuwe Perspectieven. Daar heeft de raad dan meer een adviserende rol. Overigens meent Henri Tillart dat de twee typen hulpverlening, van de jeugdreclassering en NP, elkaar niet hoeven te bijten. Nieuwe Perspectieven kan dan worden ingezet als korte termijn 'snelle hulpverlening', terwijl de jeugdreclassering een langere tijd de jongeren licht begeleidt.

Met betrekking tot de centrale vraag meent Henri Tillart dat vrijwilligheid juist één van de sterke punten van Nieuwe Perspectieven is en dat dit element dan ook gehandhaafd zou moeten worden. De vraag is in hoeverre een dwingend element serieus zou worden genomen, dat wil zeggen daadwerkelijk gehandhaafd zou gaan worden. Tot slot merkt hij op dat dwang niet bepalend is voor de motivatie.

Ricardo Tong Sang opent zijn inleiding met een toelichting op de werkzaamheden van de jeugdreclassering. Allereerst werpt hij een licht op de doelgroep. Dat is over het algemeen genomen 'een jongere die niet wil'. De werkzaamheden van een reclasseerder zouden onderverdeeld kunnen worden in daadwerkelijke hulpverlening en rapportage. Rapportage neemt zo'n 60 procent van de tijd in beslag, terwijl 40 procent van de tijd wordt besteed aan daadwerkelijk jeugdhulpverlening. De caseload van de reclasseerders is enorm. Gemiddeld heeft een reclasseerder 30 zaken tegelijkertijd onder zich: dat is per volledige werkweek 32 minuten per klant. Dit betekent dat er weinig tijd is voor de jongeren zelf. Dit is minder erg dan het lijkt omdat een belangrijk deel van de hulpverlening wordt 'uitbesteed' aan bijvoorbeeld een organisatie als Nieuwe Perspectieven.

Met betrekking tot de centrale vraag of het 'moeten of mogen' zou moeten zijn, stelt Ricardo Tong Sang zich op het standpunt dat het moeten zou moeten zijn. Drang en dwang kunnen naar zijn idee uitstekend samengaan. Wanneer jongeren het hulpverleningstraject niet volbrengen, zouden zij terug moeten worden verwezen naar de jeugdreclassering.

Roel de Wilde brengt als aanzet tot de discussie het motto van Nieuwe Perspectieven uit de start van het traject in herinnering: 'Helpen wie wil, maar niet kan. Straffen wie kan maar niet wil.'

Geconstateerd moet worden dat alleen het eerste deel van het verhaal na vijf jaar daadwerkelijk tot uitvoering is gekomen. Dit werpt de vraag op of Nieuwe Perspectieven aangetrokken wordt door makkelijke groepen die beter te managen zijn. Het tweede deel van het motto zou wellicht bereikt kunnen worden in een gedwongen kader.

Direct wordt hierop een onderscheid gemaakt tussen verschillende gradaties van vrijwilligheid. Het kan zelfs zo zijn dat een jongere geholpen wordt binnen een juridisch kader, terwijl dat door de jongere zelf helemaal niet ervaren wordt. In zo'n geval kan wel geholpen worden binnen een juridisch kader als de jongere hulp wil, als de jongere echter echt niet bereid is om hulp te aanvaarden, dan houdt het gewoon op.

Het is zeker ook niet zo dat Nieuwe perspectieven makkelijke jongere selecteert. Feitelijk vindt er geen selectie plaats. Alleen lichtere gevallen worden geweigerd.

Toch zijn er wel zwaardere vormen van drang die dicht bij dwang komen. Zo kan het Openbaar Ministerie een rechtsgang op een bepaald moment ter discussie stellen. Aanvaardt de jongere hulp en voltooit hij een NP-traject dan is er voor hem niets aan de hand. Weigert hij hulp, dan gaat de rechtsgang gewoon door. Ook op deze 'bijna-dwang' termen blijken jongeren wel

degelijk geholpen te willen worden.

Een vertegenwoordiger van de politie vindt het sterkste punt van Nieuwe Perspectieven dat zij tijd en aandacht kan leveren aan jongeren. Die ontbreekt bij andere organisaties. Het juridisch kader zou bureaucratische rompslomp kunnen betekenen: rapportageplicht.

Een aanwezige advocaat ziet meer heil in het formuleren van Nieuwe Perspectieven als een officiële maatregel van hulp en steun. Dat is voor een kinderrechter een aantrekkelijke optie. Hierna richt de discussie zich op de effectiviteit van de strafrechtketen. Stel dat de rechtsgang voorwaardelijk geschorst wordt om de jongere te kunnen helpen, wordt die schorsing dan snel ongedaan gemaakt als de hulpverlening wordt gestaakt?

Toegegeven wordt dat hier verbeteringen mogelijk zijn. Tegelijk merkt Rob de Vries van het Openbaar Ministerie op dat Nieuwe Perspectieven wordt beschouwd als een bijzondere omstandigheid en niet als een bijzondere voorwaarde. Het is ook geen alternatieve sanctie. Hij meent dat die status van 'omstandigheid' voldoende werkbaar is voor het justitieel apparaat. Met andere woorden: dwang is eigenlijk ongewenst.

Later in de discussie wordt op dit thema teruggekomen. Geconcludeerd wordt dat er eigenlijk sprake is van impliciete dwang bij bepaalde NP-trajecten.

Naar aanleiding van de vraag 'dwang of drang' komt ook de motivatie aan de orde. De berekenende NP-cliënt die weet dat Nieuwe Perspectieven hem een hoop ellende met justitie kan besparen en daarom maar mee doet. In hoeverre prikt Nieuwe Perspectieven door dit gedrag heen? Gezien de benadering van Nieuwe Perspectieven - dicht bij de problemen van de jongeren, vaak heel praktisch - komen deze gevallen niet vaak voor.

De motivatie van de jongeren blijkt volgens veel deelnemers aan de discussie vaak juist op de proef te worden gesteld door de organisatie van de hulpverlening. Deze constatering blijkt aanleiding te geven tot veel kritiek op de huidige jeugdhulpverlening. Jongeren worden met tien verschillende instanties in één jaar geconfronteerd. Dat betekent veel vertrouwensbreuken. Ook laat de samenwerking te wensen over. Henri Tillart vraagt zich in dat verband (op persoonlijke titel) af of het niet beter zou zijn wanneer de Raad en de jeugdreclassering zouden worden samengevoegd. Veel van hun werk begint immers steeds sterker op elkaar te lijken.

Tot slot vraagt de verjonging van de criminele daders om een verbreding van het takenpakket van Nieuwe Perspectieven. De zogenaamde 12 min problematiek zou door de aanwezige organisaties sterker gezamenlijk opgepakt moeten worden. Temeer daar het strafrecht voor deze groep in ieder geval geen soelaas biedt. In dat verband wordt door politie uit Amsterdam Noord gewezen op het scholierenoverleg dat aldaar functioneert. In dit overleg wordt (vertrouwelijk) over scholieren vanaf vijf jaar gesproken. Dit werkt een goede samenwerking in de hand. Overige organisaties merken op dat veel van de samenwerking op dit terrein nog steeds te verkokerd is.

De voorzitter sluit de discussie af met een aantal conclusies:

- Nieuwe Perspectieven moet vrijwillig blijven onder dien verstande dat dit niet hetzelfde als vrijblijvend is;
- Het klantenbestand van Nieuwe Perspectieven zou een verjonging moeten doormaken om nieuwe groepen jongeren te bereiken;
- De sleutel van het succes is aandacht en tijd. Dat moet overeind blijven;
- Er zou tijd en aandacht moeten worden besteed aan meer samenwerking.

Workshop 2 Pamperen of zelf vegen

Voorzitter

F. Papineau Salm, gemeente Amsterdam

Inleider

H. Oosterbaan, stadsdeel Amsterdam-Noord

Bijdrage van

Henk Westerhoff, Nieuwe Perspectieven

De heer Papineau Salm heet iedereen welkom en schetst in het kort de opbouw van de workshop. Allereerst zal de heer H. Oosterbaan een inleiding houden, hierop zal de heer H. Westerhoff kort reageren. Vervolgens zullen drie stellingen door de heer Papineau Salm worden toegelicht en zal zowel de heren Westerhoff en Oosterbaan als het publiek gevraagd worden hierop te reageren.

Inleiding H. Oosterbaan

Als ambtelijk eindverantwoordelijke (1990) en als lid stuurgroep Jeugd & Veiligheid van Gemeente Amsterdam (1997) aldoor betrokken geweest bij NP.

In de startfase waren 4 elementen van het project van groot belang:

- 1 duidelijke missie en helder eenduidig motto
 - kinderen horen op school of aan het werk;
 - je moet niet zelf als organisatie proberen op alle terreinen goed en inzetbaar te worden, hiervoor gebruik je bestaande instellingen.
- 2 interventiemethodiek
 - individuele benadering;
 - positieve punten naar voren halen en van daaruit verder werken.
- 3 meetbare doelstellingen
- 4 verantwoording en aanspreekbaarheid (ketenverantwoordelijkheid)
 - in de keten zowel bij in- als uitgangen draagvlak creëren;
 - in de keten bij in- en uitgangen verantwoordelijkheid leggen en de organisaties hierop aanspreekbaar maken.

In de keten van betrokken instanties/instituten zijn in- en uitgangen gecreëerd (gezin, OM, onderwijs, hulpverlening, vrije tijd etc.). Aan- en bijsturing vanuit interbestuurlijke regiegroep was met name gericht op deze overdrachtspunten.

Knelpunten bij de start lagen met name bij jeugdhulpverlening (financieringsproblemen en angst dat NP taken van jeugdhulpverlening zou overnemen), bij politie (sceptis t.a.v. methodiek van praten), justitie (geeft voorkeur aan strafoplegging) en bij het onderwijs (de idee om probleemjongeren terug te nemen op school ligt nu nog steeds niet voor de hand).

Betrokkenheid van het lokale bestuur (stadsdeel):

- 1 op niveau van bestuurlijke verantwoordelijkheid. Op dit niveau waren de blikken in dezelfde richting, er werd meegedacht en gezamenlijk verantwoordelijkheidsgevoel;
- 2 er werd uitvoering gegeven aan de vormgeving.

De gezamenlijke aanpak (bestuur en praktijk): de bestuurlijke betrokkenheid heeft de randvoorwaarden gecreëerd op basis waarvan de werkers het

project tot een succes hebben kunnen maken.

Bijdrage van de interbestuurlijke regiegroep is groot geweest, zowel qua medewerking als het creëren van draagvlak.

De regie zou op termijn in de vorm van een bestuursorgaan of -commissie overgeheveld kunnen worden naar de ROA (Regionaal Orgaan Agglomeratie Amsterdam). Maar de betrokkenheid van het bestuur blijft belangrijk om:

- om nog niet goed lopende delen in de keten te versterken: bijvoorbeeld m.b.t. onderwijs (de scholen tezamen verantwoordelijk maken voor de aanwezigheid van leerlingen op school. Dit vraagt om bestuurlijke aandacht) en m.b.t. de arbeidsvoorziening. De doorstroom/werking van arbeidsbureau voor de specifieke doelgroepen is nog niet oké. Ook dit vraagt bestuurlijke aandacht;
- voor het behoud van de positie van het lokaal bestuur.

Reactie H. Westerhoff op stelling dat bestuur de randvoorwaarden heeft gecreëerd waardoor de werkers het project tot een succes hebben kunnen maken.

Vanuit politieke bestuur kunnen diverse instellingen makkelijker bij elkaar gebracht worden en tot samenwerking worden aangestuurd. Ook kunnen afspraken worden gemaakt over wederzijdse taakvervulling. Vanuit lokaal bestuur kunnen regels worden opgesteld die sneller hun doorwerking hebben dan wanneer regels worden opgesteld op nationaal niveau. Juist door de bestuurlijke betrokkenheid van centrale stad en deelraad was de visie meer gericht op uitvoering van het project op de werkvloer (minder afstand).

Bestuur heeft inderdaad goede randvoorwaarden gecreëerd; in de uitvoering werkt het echter nog niet overal even goed. Bijvoorbeeld in de arbeidsvoorziening. Dit is nog te veel afhankelijk van de personen die er zitten. Zo waren in het eerste jaar de resultaten goed, vooral vanwege de toen werkzame persoon. Het belang van bestuurlijke zeggenschap inbreng blijft belangrijk zoals in het geval van de arbeidsvoorziening: betere afspraken kunnen op papier komen als lokaal bestuur zeggenschap heeft in het reilen en zeilen van de arbeidsvoorziening.

Ook een langdurige betrokkenheid van de subsidiënt wordt als prettig ervaren. Juist door de integratie is de terugkoppeling van problemen/knelpunten snel te maken. De dialoog blijft open; niet moeite doen om voet tussen de deur te krijgen.

De bestuurlijke betrokkenheid bij Nieuwe Perspectieven was en is groot. Zeker in de beginfase van het project heeft het bestuur van gemeente en van verschillende stadsdelen zich intensief bemoeid met het project. Met verschillende partijen zijn afspraken gemaakt die in andere gevallen niet mogelijk zouden zijn geweest.

Stelling 1

De betrokkenheid van het bestuur heeft veel opgeleverd; zonder deze zouden veel jongeren er slechter aan toe zijn.

Een aanpak voor jongeren met politiecontacten is kansloos wanneer het bestuur zich er niet hard voor maakt.

SiJa (jeugdhulpverlening) werkt misschien nog niet echt mee, maar dat ligt vooral aan de directie, niet aan het personeel. Die zouden wel mee willen werken. Westerhoff is ook van mening dat het met name de directies zijn die onwillig staan tegenover samenwerking; de blauwdruk van de jeugdhulpverlening is te theoretisch/ondoorzichtig, te ver van de werkvloer. Het lokale bestuur kan weinig invloed uitoefenen op het aanbod van de jeugd-

hulpverlening. Op beleidsniveau is de discussie stopgezet en er wordt meer op uitvoerend niveau inhoud aan gegeven. Samenwerking gaat nu redelijk.

Volgens Oosterbaan doet zich nu tweetal ontwikkelingen voor:

- 1 elementen uit project NP doorsijpelen in jeugdhulpverlening:
 - individuele benadering -> kind in zijn/haar omgeving en in deze omgeving ingrijpen/maatregelen nemen;
 - praktische interventie: huisvesting, opvoedingsondersteuning, inkomsten.
- 2 bestuurders krijgen meer inzicht in bureaus jeugdzorg; er wordt meer naar elkaar geluisterd, en er vindt meer invulling op lokaal niveau plaats. Bestuurlijke rol voor de ROA is dus voor praktische regie op lokaal niveau.

Uit de zaal wordt geopperd dat NP nooit van de grond was gekomen zonder de bulk geld die de bestuurders mee hebben genomen. Overheveling naar de ROA is vanuit financieel oogpunt niet wenselijk - het traject is veel te lang.

Betrokkenheid bestuur komt tot uiting in:

- geld;
- de genomen initiatieven (via beleid).

Een toekomstig medewerkster NP: Hoe zit het met de culturele feeling bij de bestuurders voor de diverse achterstandsgroepen?

Je kunt nooit 100%-feeling met andere cultuur krijgen en daartoe dus ook geen 100%-eis stellen. Je kunt er wel begrip voor hebben, en een streep trekken - uit gaan van datgene wat wij in Nederland gewend zijn.

Reuser van de gemeente Utrecht meent dat culturele instellingen deel uit moeten maken van bestuursgroep. In geval van NP is dit ook het geval: de Stedelijke Marokkaanse Raad. Turks Platform is gevraagd maar wilden geen zitting nemen.

Met allerlei instanties zijn op bestuurlijk- en directieniveau convenanten gesloten waarin afspraken worden vastgelegd over de doelgroep van het project. Lang niet altijd worden deze afspraken 'op de werkvloer' uitgevoerd. Nieuwe Perspectieven geeft het signaal dat vooral het onderwijs als de arbeidsvoorziening er onvoldoende in slagen om voor de doelgroep van Nieuwe Perspectieven kansen te bieden.

Stelling 2

Besturen en directies moeten:

- ervoor zorgen dat afspraken in de praktijk uitgevoerd worden; anders lopen jongeren frustraties op;
- hun grenzen duidelijk aangeven;
- geen afspraken maken als ze geen verantwoordelijkheid willen of kunnen nemen.

Westerhoff: aandacht van de politiek langere tijd vast houden is inderdaad moeilijk. Nieuwe bestuurders hebben niet dezelfde 'intentie' als degenen die het project tot ontwikkeling hebben gebracht. Het project moet zich daar ook niet op richten; het is niet afhankelijk van het bestuur. Het is een streven naar zelfstandigheid. Van belang is dan om in de voorwaarden met subsidiënten de randvoorwaarden vast te leggen en die te handhaven op het huidige niveau. Oplossingen vragen altijd een dialoog.

Salm: er is nooit een uniforme oplossing voor probleemjongeren uit achterstandsgroepen. Daarom lokale oplossing en betrokkenheid.

Westerhoff: juist daarom is lokale bestuurlijke betrokkenheid zo belangrijk

om model van NP ten uitvoer te brengen.

Is de bestuurlijke support met name te danken aan de mensen die daaraan verbonden waren?

Daane heeft tijdens Nieuwe Perspectieven onder twee wethouders gewerkt. Beide hebben deelgenomen aan de interbestuurlijke regiegroep. Juist omdat een breed draagvlak is gecreëerd, is het verschil tussen de wethouders op dit terrein niet zo merkbaar. Bestuurlijke backing is wel zeer belangrijk voor de samenwerking (de autoriteit die hiervan uitgaat) met de diverse instellingen. Stelling 1 is daarom goed (het creëren van randvoorwaarden).

Salm: als bestuur wegvalt, blijft slechts de wethouder Jeugdhulpverlening/J&V over.

Daane: overdracht naar ROA moet daarom onder condities.

Oosterbaan: bestuurlijke bemoeienis (in geval van overdracht naar ROA, die van de ROA) mag niet wegvallen, maar moet andere invulling krijgen - welke is nog onduidelijk.

- 1 bestuurders moeten project dragen en uitdragen; dit is zeer waardevol instrument;
- 2 bestuurlijke betrokkenheid vraagt sturing. Er moet bestuurlijke verantwoordelijkheid zijn. Juist omdat doelgroep NP niet de enige uitzonderingsdoelgroep is, is bestuurlijke bemoeienis van belang om zowel individuele als groepsbelangen te dienen.

Afspraken op directie- en bestuursniveau zijn belangrijk.

Na 5 jaar bestuurlijke betrokkenheid bij Nieuwe Perspectieven staan we op een tweesprong. Moet de bemoeienis van het bestuur bij het project intensief blijven of mag je verwachten dat een project voldoende zelfstandigheid heeft om zelf de belangrijkste zaken te regelen.

Stelling 3

Bestuurlijke betrokkenheid is mooi, het is echter lastig om de aandacht van de politiek langere tijd vast te houden.

Het project moet zich daar niet op richten.

Nieuwe Perspectieven moet de komende jaren zelfstandig verder.

Roy Segers: als bestuurlijke aansturing/betrokkenheid wegvalt, wordt NP instituut op zichzelf; dit terwijl juist de betrokkenheid van de deelraden van belang is. Verzelfstandiging maakt de nodige sturing onmogelijk.

Westerhoff:

- innovatie van inhoud moet in project worden ingebouwd (zowel qua doelgroepen, binnen en buiten project);
- de veranderingsdynamiek handhaven, druk houden op afspraken, schakelingen en sturing.

Oosterbaan: betrokkenheid instellingen moet blijven.

Reuser:

Indien NP wordt verzelfstandigd:

- moet bestuurlijke betrokkenheid blijven bestaan;
- dienen activiteiten ingebed te worden in bestuurlijke organen;

Als je verzelfstandigd:

- blijft bestuurlijke verantwoordelijkheid bestaan;
- is het de vraag welke bestuurders je erbij betreft - samenstelling regiegroep zodoende de voorwaarden voor samenwerking kunnen worden gecontinueerd (centrale stad) en de invulling kan worden vorm gegeven (stadsdelen).

Ook bureau jeugdzorg zou moeten worden ingebed.

Nadeel is praktische problemen in geval van verzelfstandiging. Bijvoorbeeld huisvesting. Bestuurlijke betrokkenheid is daarom juist zo belangrijk. Als wethouder grondzaken het project niet interessant vindt, kun je een onderkomen in de stad wel vergeten.

Samenvatting

Het project moet het verder zelf allemaal regelen. Dat kan want de lijnen en afspraken liggen er nu.

Het bestuur moet sterk betrokken blijven, omdat het zaken kan realiseren die je als project niet of moeizaam kunt aanpakken.

De regie zou op termijn in de vorm van een bestuursorgaan of -commissie overgeheveld kunnen worden naar het ROA (Regionaal Orgaan Agglomeratie Amsterdam). Maar betrokkenheid van bestuur blijft belangrijk:

- zowel om nog niet goed lopende delen in de keten te versterken: bijvoorbeeld m.b.t. onderwijs (de scholen tezamen verantwoordelijk maken voor de aanwezigheid van leerlingen op school. Dit vraagt om bestuurlijke aandacht) en m.b.t. de arbeidsvoorziening. De doorstroom/werking van arbeidsbureau voor de specifieke doelgroepen is nog niet oké. Ook dit vraagt bestuurlijke aandacht;
- en omdat lokaal bestuur haar positie moeten kunnen behouden (Hans Oosterbaan).

Vanuit politieke bestuur kunnen diverse instellingen makkelijker bij elkaar gebracht worden, en tot samenwerking worden aangestuurd. Ook kunnen afspraken worden gemaakt over wederzijdse taakvervulling. Vanuit lokaal bestuur kunnen regels worden opgesteld die sneller hun doorwerking hebben dan regels opgesteld op nationaal niveau.

Bestuurlijke zeggenschap/inbreng blijft belangrijk zoals in het geval van de arbeidsvoorziening: betere afspraken kunnen op papier komen als lokaal bestuur zeggenschap heeft in het reilen en zeilen van de arbeidsvoorziening. Juist door de bestuurlijke betrokkenheid van centrale stad en deelraad was de visie meer gericht op uitvoering van het project op de werkvloer (minder afstand) (Henk Westerhoff).

Betrokkenheid bestuur uit zich niet alleen in inzet maar ook in de geldstroom (Freek Salm).

Er is nooit een uniforme oplossing voor probleemjongeren uit achterstandsgroepen. Daarom lokale oplossing en betrokkenheid (Freek Salm)
Bestuurlijke verantwoordelijkheid, juist omdat doelgroep NP niet de enige uitzonderingsdoelgroep is moet bestuurlijke bemoeienis van belang om zowel individuele als groepsbelangen te dienen (Hans Oosterbaan).

Als bestuurlijke aansturing/betrokkenheid wegvalt wordt NP instituut op zichzelf; dit terwijl juist de betrokkenheid van de deelraden van belang is. Verzelfstandiging maakt de nodige sturing onmogelijk (Roy Segers).

Dus:

Betrokkenheid bestuur?	Ja
Welke vorm?	Onduidelijk
Overdracht naar ROA?	Op termijn, onder condities (betrokkenheid culturele instellingen, stadsdelen, zeggenschap)

Workshop 3 Voor even of altijd

Allush

Er zijn vandaag een heleboel deskundigen aan het woord. Als je echt wilt weten wat er speelt moet je met jongeren praten. Vandaar deze workshop waarin zes jongeren, drie jongens en drie meisjes, praten over hoe zij bij Nieuwe Perspectieven terecht zijn gekomen, wat het project voor hen heeft gedaan en hoe het nu met hun gaat.

Allush

Waarover willen jullie het zelf hebben?

Ruth

De politie.

De behandeling door de politie is een probleem. Ze behandelen je alsof je de grootste crimineel bent, een moordenaar of zo. Als je op straat loopt zijn ze poeslief, maar als ze je oppakken is het net of ze zich moeten bewijzen.

Dennis

Ze lokken je gewoon uit. Als je vastzit en je klopt voor iets, reageren ze niet.

Allush

Maar jullie hebben wel iets verkeerd gedaan.

Mimoun

Ja, maar ze kunnen je wel op een nette manier behandelen. Ze draaien je arm helemaal om.

Gabriël

Ze zeggen: je moet nu bekennen, anders moet je naar een tuchthuis en daar word je elke dag in je kontje geneukt.

Ruth

Ook zijn sommigen bij de politie racistisch. Dat past niet bij een volwassene en al helemaal niet als ze met een kind te maken hebben.

Allush

Waarom zijn jullie opgepakt?

Augusta

Ik werkte bij Dirk. Ik werd al drie maanden niet uitbetaald dus toen heb ik een paar keer iets uit de kassa gehaald. Thuis was de situatie problematisch. Ik was weggelopen en had een voogd. Dat was iemand van de SiJa, dat ging helemaal de mist in.

Toen ik bij de politie kwam vonden ze dat ik een steuntje nodig had en toen hebben ze me naar Nieuwe Perspectieven gestuurd. Bij het eerste gesprek stelde hij (de interventiewerker van Nieuwe Perspectieven) zich voor, dat was leuk. Hij was aardig en hij was gewoon wie hij was - gewoon relaxed.

Allush

Hoe kwam jij bij Nieuwe Perspectieven?

Dennis

Ik was het huis uitgezet door m'n moeder. Ik was naar een opvangcentrum gegaan. Via school kwam ik bij Nieuwe Perspectieven omdat het daar ook niet meer ging.

Allush

Hoe gaat het contact bij Nieuwe Perspectieven?

Dennis

Gewoon, je kunt alles zeggen, gewoon ...

Augusta

Anderen doen alles via hun blaadje, ze hebben altijd dezelfde vragen. Hij (de interventiewerker) gaf een beetje aandacht. Ze zijn er voor je, je kunt er altijd terecht.

Gabriël

Ik werd aangemeld door de politie en het RIAGG. Ik had een vals rijbewijs, ik had het gevonden maar ... Ik dacht dat het RIAGG me had aangemeld bij Nieuwe Perspectieven, maar dat was niet zo dus heeft het allemaal veel langer geduurd want dat was al een paar maanden eerder.

Nieuwe Perspectieven heeft vooral gekeken wat ik in mijn vrije tijd deed.

Nieuwe Perspectieven is op zoek gegaan naar een school en ze hebben ook geholpen met het zoeken naar een baantje.

Mimoun

Ik zat op het politiebureau wegens inbraken.

Ik heb ook een voogd gehad, maar dat heeft niet veel betekend. Ik moest naar een inrichting, maar daar werd ik weer weggestuurd. Die criminaliteit bleef maar doorgaan, het werd gewoon steeds erger. Voordat ik naar die inrichting ging raakte ik geen joint aan, maar daarna wel. Ik heb ook een alternatieve straf gehad.

Ik zat op het politiebureau en toen kwam er een begeleider bij mij. Eerst dacht ik, dat zal ook wel weer iemand zijn als van het SiJa of zo.

Imane

Ik ben via een vriend bij Nieuwe Perspectieven gekomen. Ik had geen onderdak, geen inkomen, geen legitimatiebewijs. Ik woon al sinds 1993 niet meer bij mijn ouders vanwege problemen. Toen kreeg ik een brief van mijn zus dat mijn ouders me naar Marokko wilden sturen. Bij het consulaat heeft mijn begeleider toen een legitimatiebewijs geregeld voor mij.

Nu heb ik ook werk en onderdak.

Allush

Jullie hebben nogal wat kritiek op andere instanties. Wat is nu het grootste verschil tussen deze instanties en wat Nieuwe Perspectieven doet?

Ruth

Ze geven je gewoon advies.

Mimoun

Ze zijn niet te lui om te werken. Een voogd zit alleen koffie te drinken.

Nieuwe Perspectieven wil ook echt wat voor je doen. Ze sturen je niet alleen naar het arbeidsbureau, maar ze gaan met je mee, ze stappen met je in de auto en daar ga je. Bij het arbeidsbureau hebben we samen gekeken naar vacatures. Hij zei: daar zit een consulent, ga daar maar mee praten. De volgende dag had ik een baantje. Ze zijn niet te lui, begrijp je.

Augusta

Het SiJa is gewoon fout bezig met je. Een begeleider daar heeft wel 15 cliënten. Als ik daar kwam moest ik haar eerst helpen herinneren wie ik was. Als je ze wilt bereiken moet je de hele dag bellen. Ze zijn ziek, op vakantie of ze zijn vrij.

Ze (Nieuwe Perspectieven) lossen gewoon dingen op. Ze hebben voor mij een baantje geregeld.

Ik kon niet meer thuis wonen, ik werd begeleid. Op een gegeven moment raakte ik zwanger. Waar ik woonde moest je weg als je vijf maanden zwanger bent, waar ik heen wilde moest je zeven maanden zwanger zijn. Mijn begeleider heeft daarover gepraat en toen kon ik bij de één een maandje langer blijven en bij de ander een maandje eerder terecht. Nu heb ik zelf een huisje.

Dennis

Ze zijn toch wel veel met je bezig. Ze gaan door, ze geven niet zo gauw de moed op. Ze helpen werk voor je te zoeken. Nu heb ik werk, ik heb dat zelf gevonden. Nieuwe Perspectieven heeft een start gemaakt en ik ben er zelf mee verder gegaan.

Gabriël

Ze behandelen je als een gelijke, je gaat je begeleider als een vriend ervaren. Een vriend kan je beter vertellen wat je moet doen dan iemand anders.

Mimoun

Ze doen niets zonder je toestemming.

Augusta

Ze zullen je nooit verraden aan de politie als je iets gedaan hebt.

Ruth

Nieuwe Perspectieven kan je bellen als je iets hebt, bij het RIAGG kan dat niet, daar krijg je nooit iemand te pakken.

Allush

Uit het voorgesprek dat wij voerden, heb ik begrepen dat Nieuwe Perspectieven jullie van het slechte pad afhelpt. Hoe doen ze dat?

Dennis

Aandacht geven.

Ruth

Ze praten met je. Mijn begeleider is een soort tweede oom van mij geworden. Hij geeft me adviezen en zo. Ze helpen me eigenlijk in alle categorieën.

Allush

Hebben jullie weleens op je donder gekregen van je begeleider?

Mimoun

So, nou ...

Ik was een keer twee weken weggegaan. Ik had niks gezegd tegen mijn begeleider. Hij had mij wel gezocht op straat en zo.

Toen was ik weer vastgezet door de politie. Ik had niks gedaan, maar mijn vriend had mij erbij gelapt. Later heeft hij eerlijk tegen de politie gezegd:

Mimoun heeft er niks mee te maken.

Toen kwam mijn begeleider. Ik was bang dat hij me zou laten vallen omdat ik niets had laten horen. Bij de kinderrechter heeft hij toen aan mij gevraagd

of ik nog verder wilde. Dat heb ik toen gedaan.
Het is dus niet echt dat ze tegen je gaan schreeuwen.

Dennis

Ik had een keer mijn voorschot in één dag vergokt. Ik ging dat vertellen en mijn begeleidster zei: daar ben ik niet zo blij mee. Ik moest zelf maar uitzoeken hoe ik het op zou lossen. Nou, dan zit je wel met je handen in je haar.

Allush

Schaam je je als dingen misgaan?

Mimoun

Ja, ik schaam me gewoon om iets te doen. Hij heeft je geholpen en dan verkloot je het. Dat kan je toch niet maken.

Dennis

Ik heb meer verantwoordelijkheid gekregen. Ik ben zelf meer na gaan denken.

Allush

Ben je bij Nieuwe Perspectieven wezenlijk veranderd?

Ruth

De eerste keer dat mijn begeleider kwam bij de politie wilde ik niets met hem te maken hebben. Ik vond hem eerst een ongelofelijke lul. Waarom? Ik was heel eigenwijs. Ik dacht: ik red het zelf wel, ik kan het wel. Toen ik daarna weer bij de politie was kwam hij weer. Toen ben ik wel met hem gaan praten. Ik had zelf nagedacht. Hij zei: ga niet meer met die vriendinnen om. Dat heb ik toen gedaan.

Allush

Maar wat doet die begeleider dan?

Ruth

Hij legt het uit. Hij vertelt het is beter om niet met die vrienden om te gaan. Hij geeft me advies en hij praat met me. Hij heeft me van het slechte pad af geholpen.

Dennis

Vertrouwen is heel belangrijk.

Mimoun

Je krijgt bijvoorbeeld een baantje.

Gabriël

Ze werken op een prettige manier, ze maken gewoon grapjes met je.

Allush

En ben jij veranderd bij Nieuwe Perspectieven?

Imane

Bij Nieuwe Perspectieven heb ik resultaten gezien. Daarvoor was ik bij het RIAGG, het JAC en zo geweest, daar kreeg ik wel onderdak, maar verder werd er niks geregeld. Ik had toen geen legitimatiebewijs en dan ben je nergens.

Mijn begeleider kende iemand bij het consulaat. Toen heeft het Marokkaanse consulaat mijn vader als het ware onder druk gezet om zijn paspoort te geven. Toen heb ik een eigen legitimatiebewijs gekregen.

Als je zoiets alleen moet doen, dan lukt dat niet. Je bent met een begeleider meer waard dan wanneer je alleen gaat.

Mimoun
Je hebt een stempel.

Dennis
Als ze zien dat je met je begeleider bent, dan zien ze dat je er zelf ook iets aan wilt doen.

Allush
Zijn de begeleiders goed bereikbaar voor jullie?

Ruth
Ze zijn dag en nacht bereikbaar. Ze hebben een pieper en ik heb het telefoonnummer thuis. Maar je belt alleen als het echt nodig is.

Allush
Is dat niet loodzwaar, je kunt dus altijd gebeld worden?

Interventiewerker
Ik noem dat duizendpoot, als interventiewerker ben je een duizendpoot. Wil je met deze jongeren werken dan moet je geen voorwaarden stellen. Als je dat niet hebt dan moet je van deze doelgroep afblijven.

Interventiewerker
Ik ben nog nooit ten onrechte opgepiept. Jongeren bellen je alleen thuis als het echt nodig is.
Wij kunnen zoveel tijd aan de jongeren besteden omdat we maximaal vier jongeren tegelijk begeleiden. Dat is veel moeilijker voor instanties waar ze 15 jongeren tegelijkertijd in hun pakket hebben. Ik wil het daarom ook opnemen voor de SiJa.

Interventiewerker
Als je werkt voor deze groep zijn een paar dingen belangrijk: solidariteit met de jongeren, betrokkenheid moet je hebben en je moet inzicht hebben in hun sociaal-economische positie.

Deelnemer
Ook bij mij op school komt het weleens voor dat leerlingen niet betaald worden als ze werken. Augusta, heb jij je geld nog gekregen?

Augusta
Ja, uiteindelijk wel, door de politie en door Nieuwe Perspectieven. De politie heeft zich er ook mee gemengd.

Deelnemer
Was het nou je eigen keuze om met Nieuwe Perspectieven in zee te gaan, was het vrijwillig?

Mimoun
Ja, ze helpen je alleen als je zelf ook wilt.

Ruth
Je kunt iemand niet echt dwingen om mee te doen. Natuurlijk kun je net doen alsof je meewerkt, bijvoorbeeld als je in een heel vervelende situatie zit. Maar dan kan je altijd daarna nog "nee" zeggen.

Augusta

Ze vragen eerst om toestemming voor ze iets doen. Zo vroeg mijn begeleider ook of ik het goed vond dat hij met mijn vader ging praten. Ik wilde dat niet en daarom is het niet gebeurd.

Interventiewerker

Dat was wel een uitzondering, het kwam door jouw situatie. Normaal gesproken hebben we altijd wel contact met de ouders.

Mimoun

Ik ben niet bij Nieuwe Perspectieven omdat het moet, maar omdat ik op het rechte pad wil blijven.

Interventiewerker

Het is voor cliënten belangrijk om hun eigenwaarde weer terug te krijgen. Dat is gelukt bij deze jongeren. Maar er zijn ook jongeren die niet mee willen doen met Nieuwe Perspectieven. Dat zijn jongeren die bijvoorbeeld liever snel willen scoren met dope of met het jatten van bromfietsen, die maken zo'n 800 gulden per dag. De jongere zelf moet wel gemotiveerd zijn om mee te doen. Volgens mij zijn veel jongeren gemotiveerd, ik heb er maar twee gehad die niet wilden.

Allush

Hoe gaat het nu met je?

Dennis

Het gaat nu goed met mij. Ik heb werk en heb een eigen kamer. Dat heb ik allebei zelf geregeld. Ik kan nu een beetje met leven beginnen.

Augusta

Het gaat goed. Ik heb een eigen huisje en mijn zoontje is nu anderhalf jaar. Ik heb een opleiding geprobeerd, maar dat was te zwaar. Volgend jaar wil ik gaan studeren, ik wil iets met jongeren gaan doen ...

Mimoun

Het gaat goed, ik doe geen inbraken meer. Ik kan nu mijn handjes thuis houden. Ik heb een baan bij de McDonald's en ik wil later graag kok worden en daarvoor een opleiding gaan volgen.

Ruth

Ik heb de ibo-cursus internationale beroeporiëntatie gedaan. Ik ben nu een opleiding aan het zoeken, eigenlijk wil ik eerst een mbo en dan een hbo-opleiding gaan doen. Ik zou graag inrichtingswerker of groepswerker worden. En ik wil nog zeggen: mijn begeleider is echt een toffe gozer!

Imane

Het gaat goed, ik heb een baan in een winkel en ik heb een leuk huisje. Ik heb nu ook een legitimatiebewijs en nu kan ik dus vrijwillig naar Marokko. Ik heb m'n begeleider trots gemaakt, dat is heel belangrijk en daar ben ik heel erg blij mee.

Gabriël

Ik zit nu in Havo-4 en ik wil graag een hbo-opleiding richting accountancy gaan doen. Thuis gaat het ook goed. het contact met mijn moeder is veel beter, we praten nu met elkaar. Ik doe tegenwoordig niet meer in rijbewijzen: ik vind ze nooit meer.

PS

De namen van de jongeren zijn vanwege privacy gefingeerd.

Workshop 4 Feit of fictie

Voorzitter

Theo Binnendijk (SaC)

Inleiders

Astrid Grant, Nieuwe Perspectieven, interventiedewerker

Achmed Magouz, Nieuwe Perspectieven, interventiedewerker

Gesprekspartners binnenring

Hennie Hilhorst, JOC, arbeidsconsulent

Rob Raat, Politie, projectleider Beware Watch Out

Cees Gaasterland, ROCA

Hugo Fresen, Stichting Welzijn Oud-West, sectorhoofd jongerenwerk

Forumlid

Schuurmans, Politie Amsterdam.

De rest van de deelnemers zit in een grotere kring om de binnenring heen.

Binnendijk start met een schets van het kader van deze werkgroep. Deze werkgroep is, zo stelt hij de meest spannende en uitdagende. Het gaat er namelijk om een beeld te krijgen van de groep jongeren, waarbij de aanpak niet succesvol is. Uit de evaluatie blijkt dat bij ongeveer 30% van de jongeren de begeleiding niet succesvol wordt afgerond. Uit de voorbespreking is gebleken dat een deel van deze jongeren op een later moment wel weer bij het project aan komt kloppen.

Astrid Grant begint met een schets van de verschillende categorieën uitvallers:

- 1 Jongeren die niet in begeleiding genomen kunnen worden;
- 2 Jongeren waarbij sprake is van terugval;
- 3 Jongeren die vroegtijdig uitvallen.

1 Jongeren die niet in begeleiding genomen kunnen worden

De belangrijkste oorzaken van het niet in begeleiding kunnen nemen van een jongere is dat contactlegging niet mogelijk is/een jongere is onvindbaar. Ondanks meerdere pogingen, thuis en op school is een jongere steeds niet aanwezig. De belangrijkste reden is dat een jongere gedwongen wordt om aan Nieuwe Perspectieven deel te nemen, bijvoorbeeld bij een dreigende uithuisplaatsing. Bij een weigering houden de interventiewerkers 'de deur wel open'. Op een later moment (na een half jaar tot een jaar) wordt een deel van deze jongeren (na een zelfaanmelding of via een andere instantie) wel in begeleiding genomen. Veelal weten ze nog precies welke interventiedewerker contact met hen heeft proberen te leggen!

2 Jongeren waarbij sprake is van terugval

Bij een aantal jongeren, waarbij een begeleidingsplan is opgesteld vindt terugval plaats. Voor dergelijke gevallen is altijd een schaduwtraject of achterwacht plan beschikbaar. Ter illustratie wordt een jongen beschreven, waarvoor een werktraject was uitgezet, hetgeen stuk liep door een gebrek aan sociale vaardigheden. Deze jongen heeft toen eerst aan een training sociale vaardigheden deelgenomen. Na deze omweg is het traject verder wel succesvol verlopen.

3 Jongeren die vroegtijdig uitvallen

De laatste groep is de groep die zeer moeilijk begeleidbaar blijkt te zijn. Dit is ook de groep, waarop we in deze werkgroep meer zicht willen verkrijgen. Hoewel het beeld van deze groep vrij divers is tracht zij een aantal kenmerken te beschrijven, die leiden tot een verhoogd risico op uitval: Ten eerste jongeren die een sterke binding hebben met het criminele circuit. Het betreft jongeren die in groepsverband opereren. Onthechting van de groep levert veelal problemen op. NP heeft een individuele aanpak, terwijl voor deze groep een meer groepsgerichte benadering wellicht wel mogelijkheden zou kunnen bieden.

Ten tweede jongeren waarvan de ouders/verzorgers niet instemmen met het hulpaanbod van NP. Voor het slagen van de begeleiding is de instemming van de ouders een noodzakelijke voorwaarde. (NB Tijdens het plenaire gedeelte beschrijft Schuurmans een ander punt, namelijk dat jongeren door hun ouders gestuurd worden en zelf niet gemotiveerd zijn. Bij deze groep komt de begeleiding veelal niet van de grond (zie ad.1)).

Ten derde een jongste groep van 10-13 jarigen. Deze jongeren behoeven een andersoortige communicatie. Deze groep jongeren heeft vaak gedragsproblemen. Bij de oudere groep kan gericht gewerkt worden aan scholing of toeleiding naar werk.

Astrid beschrijft dat zij meer getraind zou willen worden in het communiceren met deze jongste groep. (NB Tijdens het voorbereidingsgesprek noemt ze nog een andere reden, waardoor deze groep lastig begeleidbaar is. Deze groep is namelijk veel minder overtuigd van het belang van het aanbod van NP; ze zien het (nog) niet als een laatste strohalm.

Als de problemen verder escaleren komen ze vaak terug in begeleiding, met meer succes. De oudere groep is veel meer bezig met hun toekomstperspectief en zien meer het belang in van veranderingen).

Ten vierde licht psychiatrische jongeren en jongeren met weinig sociale intelligentie en een ernstig wantrouwen naar volwassenen. Dit punt wordt niet verder toegelicht.

Ten vijfde jongeren die veelvuldig soft drugs en/of XTC gebruiken.

Astrid houdt een pleidooi dat dit probleem veel meer aandacht moet krijgen en formuleert de volgende stelling: excessief soft drugs gebruik onder minderjarigen moet aan banden worden gelegd en veel meer aandacht krijgen van justitie.

De tweede inleider, Achmed Magouz, onderschrijft de eerder geschetste hoofdcategorieën.

Hij schetst een casus van een jongere, die is teruggevallen. De jongen van 13 jaar wordt aangemeld door VSO-de Ruimte. De jongen blijkt niet aanspreekbaar; na vijf vergeefse pogingen wordt de aanmelding als niet succesvol afgesloten. Een half jaar later wordt de jongen opnieuw aangemeld, deze keer door de politie. Hij heeft een video gestolen op school. School vindt dat de maat vol is en dat hij niet langer op deze school kan blijven. Deze keer was er meer contact, zij het wel zeer oppervlakkig. In totaal heeft Achmed 30 gesprekken met deze jongen gevoerd, waarin hij steeds opnieuw aangaf "dat alles goed ging". Achmed heeft geprobeerd de sociale omgeving te achterhalen. Maar alle positieve insteken bleven mislukken. Onder druk van zijn ouders gaf hij wel toe, ondertussen deed hij echter niets. Duidelijk complicerend werkte het soft- en harddrugs gebruik. Uiteindelijk was de conclusie dat er niet doorheen te komen was en werd de begeleiding afgebroken.

Vervolgens nodigt de voorzitter de personen uit de binnenring uit om te reageren op de geschetste hoofdcategorieën.

Hilhorst onderschrijft dat het gebruik van soft-drugs een groot probleem vormt. Een ander probleem is gokverslaving, waar zeer veel geld mee gemoeid is. Het kan hier gaan om gokverslaving van de jongeren zelf, maar

ook om gokverslaving van de vaders. Jongeren stelen dan om de verslaving van hun vader te financieren.

Raat stelt dat hij het zakgeld dat hij aan de jongeren geeft dan ook cash uitbetaalt en dat hij aan de ouders een lager bedrag vertelt, anders worden de jongeren leeggeplunderd.

Magouz illustreert dit aan de hand van een gezin, waarvan vader veel geld in het koffiehuis vergokte en die naast een paar matrassen niet over enige huisraad beschikte. Hij heeft via een fonds geld verworven en hiervoor een bankstel gekocht (en niet cash uitbetaald).

Hilhorst zegt dat zij zondagavond vaak een jongere belt om te kijken "of de blow al uit zijn kop is". Maandagochtend om 7.00 uur belt ze weer om te kijken of een jongere wel op tijd wakker is geworden om naar zijn werk te gaan.

Raat vertelt dat veel jongeren zeer agressief zijn en beschikken over zeer slechte sociale vaardigheden. Hij traint ze heel praktisch om bijvoorbeeld hun rotzooi op te ruimen. Ook hij is van mening dat er veel te geringschat-tend over het gebruik van soft drugs wordt gedacht. Op school zijn deze jongeren vaak niet aanspreekbaar.

Gaasterland onderschrijft ook de soft-drugs problematiek.

Fresen bevestigt dit en stelt dat vaak ook vrienden en familie worden beroofd om aan voldoende geld te komen. Hij stelt dat NP te gemakkelijk jongeren aanneemt. Hij waarschuwt dat ze stuk kunnen gaan aan hun eigen succes. Hij vraagt zich af of er geen herijking van de intake-criteria voor NP moet komen.

Magouz stelt dat ook NP begint door te krijgen dat ze ook eigen grenzen hebben en kritischer moeten kijken naar de aanmeldingen.

Grant stelt wel dat het heel lastig is om bij een aanmelding er achter te komen of er sprake is van het gebruik van soft drugs. Tegenwoordig krijgt elke jongere te maken met soft drugs. Juist bij de sociaal zwakkere jongeren die gaan gebruiken moet je op je hoede zijn.

Fresen geeft ter overweging om een controle door een arts te laten plaatsvinden.

Gaasterland stelt dat binnen het onderwijs mensen getraind moeten worden in het herkennen van dergelijke problematieken.

Grant/Magouz benadrukken vervolgens dat er niet alleen aandacht geschonken wordt aan de dingen die niet goed gaan, anders bereik je niets. Het gaat er om de achterliggende problematiek boven tafel te krijgen.

De voorzitter sluit dit deel af en wil de laatste vijf minuten besteden aan de groep 12-14 jarigen.

Grant stelt dat de overgang van basisonderwijs naar vervolgonderwijs voor veel jongeren lastig is. Deze groep jongeren heeft veelal gedragsmatige problemen. In de praktijk blijkt dat voor deze leeftijdscategorie gestelde doelen vaak worden bijgesteld.

Vaak worden meerdere kinderen uit een gezin (tegelijkertijd of na elkaar) in begeleiding genomen.

Forumdiscussie Nieuwe Perspectieven

Discussieleider: dhr. C. Grimbergen
Forumleden: mw. L. Gena, mw. B. de Poorter, dhr. P. Mehlkopf,
dhr. P. Schuurmans, dhr. H. Westerhoff en dhr. A.
El-Manouzi

Voorstelronde

Discussieleider Grimbergen stelt de forumleden aan de zaal voor.

Mw. Gena is unitmanager bij de Reclassering Amsterdam. Voorheen is ze werkzaam geweest als streetcornerworker.

Dhr. Mehlkopf is hoofd jeugdbeleid van de gemeente Amsterdam en projectleider Jeugd en Veiligheid. Voorheen was hij onder meer jongerenwerker. 'Zwaar werk, dat jongerenwerk', aldus Mehlkopf.

Dhr. Schuurmans is momenteel commissaris bij de politie Amsterdam-Amstelland. Enkele jaren geleden was hij namens de politie betrokken bij veiligheidsprojecten voor het Surinameplein en het Mercatorplein in Amsterdam. Veiligheid is geen zaak van de politie alleen, volgens Schuurmans. Het gaat om samenwerking en afstemming tussen allerlei betrokken partijen, van welzijnswerk tot buurtcomité, en van stadsdeel tot wijkpolitie.

Mw. De Poorter was kinderrechter en is tegenwoordig rechter bij de arrondissementsrechtbank Amsterdam. Een maal per maand doet zij jeugdstrafzaken. 'Dan komt NP vaak vertellen over hun jongeren.' Volgens De Poorter is NP een waardevolle informatiebron voor de rechtbank. Het kan wel verwarrend zijn als op de zitting zowel NP, als de jeugdreclassering en de gezinsvoogd aanwezig zijn.

Dhr. El-Manouzi werkt bij de directie Algemene Justitiële Strategieën van het ministerie van Justitie en is secretaris van het beleidsprogramma Jeugdcriminaliteit. Hij adviseert de minister over zaken als spijbelen van school en geweld op de televisie.

Dhr. Westerhoff is als coördinator van de stichting Nieuwe Perspectieven al eerder aan het woord geweest en wordt om die reden niet opnieuw geïntroduceerd.

Workshop 1: 'Moeten of mogen', de plaats van Nieuwe Perspectieven in de jeugdbescherming

Mw. Gena geeft kort de belangrijkste resultaten van deze workshop over de relatie tussen NP en de jeugdreclassering weer. Twee zaken springen eruit:

- er is een breed pleidooi gevoerd voor het vrijwillig kader van NP (geen dwang dus!);
- men gaf aan dat de grote tijdsinvestering per jongere en daarmee de mogelijkheid veel persoonlijke aandacht te geven een belangrijke meerwaarde van NP is.

Het eerste punt heeft betrekking op het feit dat jongeren op basis van vrijwilligheid meedoen. De jongeren worden aangemeld en overgedragen door politie, reclassering en leraren.

Het tweede punt is van belang omdat de jeugdreclassering en de gezinsvoogdij die aandacht niet kunnen bieden. Een interventie-medewerker van NP heeft een caseload van 4 jongeren, wat neerkomt op zo'n 22 jongeren per jaar. Een jeugdreclasserder heeft constant 30 jongeren onder zijn

hoede en heeft dus minder tijd per jongere tot zijn beschikking. Bovendien heeft hij rapportageverplichtingen aan het ministerie van Justitie, waardoor hij 60% van tijd besteedt aan verslaglegging.

Conclusie is dat jeugdreclassering en NP 'goed samen door één deur kunnen' en dat er in de praktijk goed wordt samengewerkt. Ze zijn aanvullend ten opzichte van elkaar en niet concurrerend.

Mw. De Poorter ziet wel het gevaar van concurrentie tussen de SiJa en NP, namelijk vanuit het gezichtspunt van de jongere. De interventied medewerker is voor die jongere 'de toffe peer', terwijl de jeugdreclasserder wordt gezien als 'rapporteur voor justitie'. In die laatste functie heeft de jeugdreclasserder als casemanager een objectievere taak, die ook negatieve kanten voor de jongere kan betreffen. Van belang is dat de bemoeienis van NP na ongeveer 3 maanden stopt, maar dat die van de SiJa doorgaat.

Dhr. Tong Sang, medewerker van de jeugdreclassering, meldt vanuit de zaal dat die concurrentie er slechts sporadisch is. De Poorter geeft nogmaals aan dat zij de beleving van de jongere verwoordde. Voor hen is de gezinsvoogd en de reclasserder een bureaucraat met een mapje onder de arm die veraf staat van de jongere, in tegenstelling tot de NP-medewerker die de jongere overal in bij kan staan. De Poorter betreurt de ontstane bureaucrativering van de hulpverlening.

Mw. De Poorter constateert dat zich bij de OTS-sen een vergelijkbare ontwikkeling voordoet. Ook daar heeft men steeds minder tijd beschikbaar voor de begeleiding van jongeren. Die tijd biedt NP wel. De Poorter waarschuwt dat dit problemen kan geven wanneer de jongere weer door NP wordt losgelaten.

Workshop 2: 'Pamperen of zelf vegen', bestuurlijke support na 5 jaar Nieuwe Perspectieven in Amsterdam-West

Dhr. El-Manouzi gaat in op de resultaten van deze workshop. Vastgesteld is dat het vasthouden van bestuurlijke support om twee redenen noodzakelijk is. Het is noodzakelijk voor NP vanwege de faciliteiten die besturen van de gemeente, stadsdelen en instellingen kunnen bieden. Zonder die zorg is NP aangewezen op ad hoc-besluiten met ongewisse uitkomst die bovendien veel tijd kunnen vergen.

Bestuurlijke betrokkenheid is feitelijk ook noodzakelijk voor het bestuur zelf: het heeft een vinger in de pap en kan mede richting geven aan het oplossen van problemen.

In de workshop werd gevreesd voor het verlies van innovatieve ideeën voor NP wanneer NP als zelfstandige organisatie op eigen houtje verder zou gaan. Wellicht dat het dan als steeds logger apparaat ten onder gaat aan bureaucratie.

Dhr. Grimbergen vraagt in hoeverre de Marokkaanse gemeenschap bestuurlijk bij NP betrokken is. Westerhoff geeft aan dat de Stedelijke Marokkaanse Raad (SMR) plaats heeft in de regiegroep. Is de SMR representatief voor de heterogene Marokkaanse gemeenschap in Amsterdam? Dhr. Westerhoff geeft aan dat die representativiteit er is op stedelijk niveau. Op die schaal worden de SMR middelen ter beschikking gesteld om bekendheid te geven aan NP onder Marokkanen. Belangrijker is het volgens hem om op wijkniveau goede contacten te hebben met verschillende allochtone groepen, waarmee intensief moet worden samengewerkt. Die betreffen namelijk de uitvoering van NP. Dan moet je rekening houden met uiteenlopende organisaties voor zeer verschillende groeperingen.

Dhr. Hulsman, gemeenteraadslid voor Groen Links vraagt of NP erin slaagt scheidslijnen tussen bevolkingsgroepen en instanties te doorbreken. Westerhoff geeft aan dat dit niet voor alle instanties in gelijke mate geldt. Zo is

het nog steeds erg moeizaam om tot goede afspraken te komen met bijvoorbeeld de arbeidsvoorziening, de sociale dienst en het onderwijs. Op zich is in de uitvoering de samenwerking goed. Maar de sociale dienst heeft zelf te maken met erg veel regelingen die beperkingen met zich meebrengen. Daar kan de medewerker van de sociale dienst zelf weinig aan doen: die krijgt ze ook maar opgelegd. Voor NP kan dat natuurlijk wel frustrerend werken. Het lokale bestuur kan daar ook weinig aan doen.

Dhr. Oosterbaan, voorzitter van stadsdeel Amsterdam-Noord merkte hier tijdens de workshop over op dat NP voor de arbeidsvoorziening één van de dertig groepen is die om een voorrangregeling heeft gevraagd. Dit geeft wel het dilemma van deze organisatie aan.

Dhr. Westerhoff concludeert dat bestuurlijke support vooral van belang is om het gesprek tussen NP en allerlei andere organisaties open te houden, zodat knelpunten kunnen worden aangepakt.

Workshop 3: 'Voor even of altijd', de jongeren van Nieuwe Perspectieven aan het woord

Dhr. Mehlkopf meldt over workshop 3 dat de jongens en meisjes van NP die hiervoor waren geselecteerd weinig hebben aan te merken op NP. Belangrijk vinden zij dat ze met respect worden behandeld door NP, hulpverlening en justitie. Dat respect is er bij NP wel, en bij andere instanties niet volgens de jongeren. NP toont veel interesse voor de jongeren en geeft in de ogen van de jongeren de moed niet op: 'Dan geven wij ook de moed niet op', aldus een jongere tijdens de workshop. NP is altijd aanwezig volgens de jongeren en werkt keihard.

Op de vraag of de jongeren ook iets gezegd hebben over de aantrekkingskracht van de andere (criminele) kant antwoordt Mehlkopf dat dit niet het geval was. Wel is geconstateerd dat NP als het ware een nieuwe vriendenkring voor jongeren moet organiseren. De interventiedewerker moet er voor zorgen en waken dat de jongere breekt met 'foute vrienden' en niet meer in de verleiding komt om het 'slechte pad' op te gaan. NP moet de jongere duidelijk maken dat de oude situatie van de jongere tot niets leidt. Als de jongere dat inziet, is het eerste succes reeds geboekt, aldus Mehlkopf.

Alle jongeren die aan de workshop deelnamen hebben ook voor NP hulpverleningscontacten gehad met andere organisaties. De signalen die zij daarbij uitzonden hebben niet tot voldoende actie geleid. Dit bewijst eens te meer het belang van goede signalering en preventie.

Een succesfactor van NP is de 24-uurs bereikbaarheid van de interventiedewerker: het idee dat-ie er is (de buzzer) is vaak voldoende. Ook in de beeldvorming van de jongere speelt iets mee: 'bij NP krijg je geen demotiverende dauw van de kinderrechter'. Westerhoff zet zijn vraagtekens bij hulpverlening in een gedwongen kader voor alle jongeren. 'Dwang dwingt tot schijngedrag' is zijn opvatting. Voor de hulpverlening is het doorbreken van wantrouwen bij jongeren jegens instanties die zij in de loop der tijd hebben leren kennen een belangrijke opgave. Als dat vanuit een vrijwillig kader kan gebeuren, dan geeft dat veel voordelen. En zo zien jongeren NP dan ook. De Jeugdreclassering wordt door jongeren beschouwd als 'het broertje' van justitie, NP heeft met zo'n beeld niet te kampen. Vrijwilligheid is niet hetzelfde als vrijblijvend.

NP probeert jongeren schoon schip te laten maken. Jongeren moeten namelijk met een schone lei opnieuw kunnen beginnen.

Grimbergen vraagt of NP geen feiten achterhoudt wanneer de jongere NP alles heeft verteld en vervolgens moet voorkomen voor één of twee feiten, terwijl er misschien wel dertig delicten zijn gepleegd door de jongere. Westerhoff geeft aan dat NP probeert bij de kinderrechter een zo reëel mogelijk beeld van de jongere te schetsen. Dit is een dilemma voor de interventie-medewerkers omdat ook minder positieve zaken naar voren moeten worden gebracht.

Grimbergen vraagt hoe het OM reageert op het schoon schip maken. Houden ze er rekening mee in de strafmaat? Dhr. Plas, coördinator jeugd-zaken van het OM, meldt dat NP op de zitting dan in een lastige positie zit als (objectieve) rapporteur en als belangenbehartiger van de jongere. Dhr. Westerhoff geeft aan dat NP van geval tot geval bekijkt wat de beste strategie is, en dat het niet altijd alle zaken aandraagt. Westerhoff is in principe voor een afweging tussen:

- openheid van zaken met en door de jongere;
- voorkomen dat de jongere 'dubbel uit de zak krijgt';
- de jongere een reële nieuwe kans geven.

Het OM is het eens dat per geval bekeken wordt wat de beste strategie is. Mw. De Poorter kan zich vinden in de positie die NP hierbij inneemt. Ze vindt het al heel wat dat de jongere 30 zaken bekent aan NP. Die moet je er dan bij het OM wel bijnemen. Anders meet je met twee maten. Maar je moet dan vervolgens in de uitspraak ook de goeie zaken laten meewegen. De Poorter merkt op dat niet alleen NP maar ook de politie jongeren kan stimuleren schoon schip te maken.

Workshop 4: 'Feit of fictie', het is lastig omgaan met een lastige doelgroep

Dhr. Schuurmans doet verslag van workshop 4. Hij geeft aan dat vijf groepen jongeren een grote kans lopen uit te vallen of niet bereikt worden door NP:

- Jongeren die een sterke binding hebben met het criminele milieu. Deze jongeren zijn moeilijk bereikbaar. Het is lastig om deze jongeren los te weken uit het criminele milieu en ze warm te krijgen voor een nieuwe vriendenkring.
- Jongeren die te sterk door hun ouders/verzorgers naar NP worden gepusht. Deze jongeren hebben zelf onvoldoende motivatie om NP met succes te doorlopen. Als de jongere zelf niet wil, dan gaat het ook niet.
- 12/13-jarige jongeren. Zij leveren problemen op in de behandelwijze van NP. Deze groep vraagt om een andere communicatie en werkwijze dan oudere pubers.
- Jongeren die zelf gokverslaafd zijn of waarvan de ouders gokverslaafd zijn. Deze jongeren stelen om hun verslaving of die van hun ouders te financieren. Indien ouders verslaafd zijn, pikken zij vaak zakgeld of loon in van de jongere. Hulpverleners en uitkerende instanties doen er goed aan deze gelden cash te overhandigen aan de jongere.
- Extensief softdrugsverslaafde jongeren. Deze jongeren gaan 'verdoofd' door het leven en zijn daardoor met geen mogelijkheid tot normatief gedrag te brengen. Het aan banden leggen van de verslaving is de enige mogelijkheid tot gedragsverandering.

In de workshop werd door een interventie-medewerker verteld dat hij dertig gesprekken had gevoerd met een 13-jarige om hem te motiveren voor NP. Dat liep uiteindelijk op niets uit. Mw. De Poorter vraagt zich af wat erop tegen is dat in dergelijke gevallen de kinderrechter dwingend NP oplegt. Immers: is het niet typisch het gedrag van vele 13-jarigen om alles af te wijzen wat hun wordt opgelegd?

Westerhoff onderkent die visie, en geeft aan dat hij geen tegenstander is van het gebruik van dwangmiddelen in bepaalde situaties. Maar het is een nadeel als het vrijwillige kader van NP wordt doorbroken.

De toekomst van Nieuwe Perspectieven

Grimbergen geeft aan dat NP zijn diensten heeft bewezen. Inmiddels hebben Rotterdam en Haarlem de methodiek overgenomen.

Westerhoff geeft de kern nog eens aan: NP is praktisch, concreet, intensief, geeft aandacht en toont respect voor de jongere. Het heeft zin en heeft veel voor jongeren verbeterd op uiteenlopende terreinen. NP kan het zich niet permitteren pas op de plaats te maken. NP moet met de tijd mee. Knelpunten moeten worden aangepakt. De reguliere hulpverlening kan hier profijt van hebben: er moet meer intensieve ambulante hulp en zorg van de grond komen.

Een medewerker van het wijkteam Rivierenbuurt van de politie geeft aan dringend behoefte te hebben aan NP. Nu is er geen NP in zijn gebied en levert dus rechtsongelijkheid op!

Westerhoff van NP zegt hierop dat de middelen om overal met NP te werken niet voor het oprapen liggen. Uiteindelijk is het de bedoeling NP in de hele stad toe te passen. Er is onderzoek verricht naar de problematiek (jeugd, criminaliteit, school) per stadsdeel om te bekijken waar NP het hardst nodig is. Op basis daarvan is een prioriteitsvolgorde bepaald waarmee de schaarste kan worden verdeeld. Westerhoff geeft de tip het stadsdeelbestuur hierover aan te spreken.

Grimbergen citeert tenslotte de uitspraak van de dag die uit de mond van dhr. Westerhoff afkomstig is: 'NP is een stukje stok achter de deur'.

Speeches Van der Giessen en Kohnstamm

Van der Giessen geeft aan dat NP vijf jaar geleden is begonnen. Er werd begonnen met een pilot in de westelijke tuinsteden die snel werd uitgebreid naar andere delen van de stad. De regiegroep Jeugd en Veiligheid heeft besloten om begin 1998 een zesde interventieteam in te stellen.

Uitgangspunt is dat NP overal in de stad wordt ingezet waar dat nodig is.

Aan het succes van NP dragen bij: het Rijk (als financier), de stadsdelen en de NP-werkvloer. Van der Giessen dankt daarbij met name staatssecretaris

Kohnstamm die coördinerend optreedt in het Grote-stedenbeleid. Het lijkt haar lastig om 'daar aan de top naar intensieve samenwerking te streven'.

NP heeft succes, maar mag daardoor niet lui worden. Het gaat uiteindelijk om meer veiligheid, voor de jeugd en voor de ouders. De jeugd moet meer ruimte krijgen: om haar creativiteit tot ontplooiing te brengen en zich te kunnen uiten. De ouders moeten daarbij betrokken worden. Beleidslijnen daarbij zijn: jeugdhulpverlening en jeugdpreventie. Die staan officieel los van elkaar, maar verdienen nadere aansluiting op elkaar. Via opvoedingsondersteuning is daar ook een mogelijkheid voor.

NP heeft succes, en wil dat succes graag delen. Vandaar verdere uitbreiding van NP over het land. Amsterdam wil er mee verder en zal bij staatssecretaris Kohnstamm een beroep doen op een vervolgsubsidie.

Staatssecretaris Kohnstamm vindt NP een goed project en feliciteert alle betrokkenen met het vijfjarig bestaan. Vooral 'het stok-achter-de-deur'-idee spreekt hem aan. Maar de vrijwilligheid staat voorop. Kohnstamm ziet NP ook duidelijk in verband tot de recent verschenen studie naar criminaliteit in relatie met de integratie van etnische minderheden. NP bestrijkt de doelgroep met politie- en justitiecontacten. Zijn boodschap aan NP: gaat heen en vermenigvuldigt u. Want: NP is simpel. Jongeren moeten naar school of aan het werk. NP heeft respect voor jongeren en doet dat met een Kennedy-achtige allure: kijk niet wat jij toevallig voor de klant kan doen, maar kijk wat de klant nodig heeft. Het gaat om: de vraag van jongeren, de omstandigheden van jongeren en de samenwerking tussen alle betrokken instanties. Bij NP lukt die samenwerking, waar dat elders altijd moeizaam is. En op sommige punten (justitie met steeds wisselende medewerkers) kan het nog beter!